

महाराष्ट्र शासनाने उच्च शिक्षणात विद्यापीठ स्तरावर विस्तार सेवा कार्याचे महत्व व त्याची समाजपयोगिता लक्षात घेऊन महाराष्ट्र सार्वजनिक विद्यापीठ कायदा २०१६ कलाम ४२ अंतर्गत महाराष्ट्रातील सर्व विद्यापीठामध्ये आजीवन अध्ययन व विस्तार मंडळाची स्थापना करण्याची तरतुद केलेली आहे. त्यानुसार विद्यापीठामध्ये आजीवन अध्ययन व विस्तार मंडळ वर्ष २०१६ पासून कार्यरत आहे.

अमरावती परिक्षेत्रामध्ये विविध उद्योग सुरु आहेत, उदा. टेक्सटाईल पार्क, कृषी उद्योग व अन्न प्रक्रियेवर आधारित उद्योग इत्यादींचे अनुषंगाने विद्यार्थ्यांचा कौशल्य विकास करण्याकरिता भरपूर वाव आहे. मात्र या परिक्षेत्रातील कामगारांना व तरुणांना आवश्यक त्या प्रमाणामध्ये योग्य प्रशिक्षण मिळत नसल्यामुळे आजही कामगार लोक अप्रशिक्षित असतांनाही विविध उद्योग क्षेत्रामध्ये रोजगार शोधत आहेत व मिळेल त्या उद्योगाकडे वळत आहेत. वरील उद्योगासंदर्भात कुशल मनुष्यबळ पुरविण्यासाठी प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम सुरु करणे अत्यंत आवश्यक आहे. त्यामुळे प्रत्यक्ष उद्योगाला लागणारे कुशल मनुष्यबळ पुरविणे सोपे होईल. विद्यार्थी हा अंनतीम वर्षाला असतांना त्याच्या आवडीनुसार आणि सवडीनुसार प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम निवडून महाविद्यालयाच्या शैक्षणिक वेळा सोडून पूर्ण करेल, त्यामुळे बहुतांश उद्योगांना कुशल मनुष्य प्राप्त होईल. महाविद्यालयामध्ये प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम सुरू करतांना महाविद्यालय परिसरातील उपलब्ध असणारे तज्ञ मार्गदर्शक व अस्तित्वात असलेली प्रयोगशाळा याचा विचार तसेच महाविद्यालयाची भौगोलिक परिस्थितीचा अभ्यास करूनच विविध प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम सुरु करण्याचे विद्यापीठाच्या आजीवन अध्ययन व विस्तार विभागाचे उद्दीष्ट आहे.

आजीवन अध्ययन व विस्तार विभागाद्वारे विद्यापीठाचे शैक्षणिक विभाग व विद्यापीठाचे संलग्नित महाविद्यालये व स्वयंसेवी संस्थांमध्ये स्वतंत्र गरजांवर आधारीत रोजगाराभिमुख अभ्यासक्रम तयार करण्याचे दृष्टीने सदर अभ्यासक्रमाच्या अभ्यासक्रमिका (Syllabus) विषय तज्ञांच्या साहाय्याने तयार करण्यासाठी आजीवन अध्ययन व विस्तार मंडळाद्वारे विषय तज्ञांचा नियुक्त्या करण्यात येतात व प्रस्तावित अभ्यासक्रम सुरु करण्याची कार्यवाही करण्यात येते. तसेच आजीवन अध्ययन व विस्तार मंडळाद्वारे अल्पकालीन प्रमाणपत्र स्वयंनिर्वाही तत्वावर विविध अभ्यासक्रम संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठाचे शैक्षणिक विभाग व विद्यापीठाशी संलग्नित महाविद्यालये तसेच स्वयंसेवी संस्थेद्वारा चालविल्या जातात, सदर प्रमाणपत्राचा कालावधी खालीलप्रमाणे असतो.

1. प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम - ३ महिने
2. पदविका अभ्यासक्रम - ६ महिने
3. प्रगत पदविका अभ्यासक्रम - १२ महिने

सुरुवातीला काही प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम सुरु करण्यात आले आहे व त्यानंतर मागणीनुसार टप्पाटप्पाने पदविका आणि प्रगत पदविका अभ्यासक्रम सुरु करण्याचे उद्दीष्ट आहे.

उद्दीष्टे :-

महाविद्यालयाच्या चार भिंतीमध्ये ज्ञानाचे जे आदानप्रदान चालते त्यातून विद्यार्थ्यांचा बौद्धिक विकास होते. परंतु शारीरिक व बौद्धिक क्षमतांच्या विकासबरोबरच विद्यार्थ्यांमधील वेगवेगळ्या कौशल्य व कला गुणांना देखील वाव मिळणे आवश्यक असते विद्यार्थ्यांना आपल्या पदवी शिक्षणाबरोबरच आपल्यातील कला-कौशल्यांना मजबूत करून रोजगारक्षम बनवून पायावर उभे राहता यावे याकरीता कला, वाणिज्य, विज्ञान, अभियांत्रिकी, समाजविज्ञान व औषधीनिर्माणशास्त्र शाखेतील पदवी शिक्षण घेता घेताच महाविद्यालयामध्ये अल्पकालिन पदवी, पदविका प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम पूर्ण करून व्यावसायिक कौशल्य प्रदान करण्याचे हेतूने विद्यार्थ्यांमध्ये रोजगार क्षमता वृद्धिंगत करण्यासाठी आजीवन अध्ययन व विस्तार विभागाद्वारे विद्यापीठाच्या आजीवन अध्ययन व विस्तार मंडळाच्या मार्गदर्शनाखाली नवयुवक व युतींना स्वावलंबी व व्यावसायिक बनविण्यासाठी त्यांना निश्चित स्वरूपाचे कौशल्यपूर्ण शिक्षण देता यावे या हेतूने सदर प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम सत्र २०१६-१७ पासून सुरु कण्यात आले आहेत.

१) विद्यार्थ्यांना रोजगाराभिमुख तयार करून त्यांचा सर्वांगीण विकास घडवून आणणे.

२) विकासात्मक कौशल्ये निर्मितीसाठी विद्यार्थ्यांना प्रेरीत/प्रोत्साहित करणे.

३) विभागाच्या माध्यमातून शिक्षक समाजाची निर्मिती करणे.

४) विभागाच्या वतीने प्रशिक्षण, अध्यापन व संशोधनाची विद्यार्थ्यांमध्ये क्षमता विकसित करणे.

५) सामाजिक व शैक्षणिक जीवनकौशल्य विकसित करणे.

६) विद्यापीठाच्या अंतर्गत असणाऱ्या सर्व शैक्षणिक, संस्थांमध्ये सामाजिक विस्तार सेवा कार्याचे जाळे निर्माण करून त्याद्वारे प्रशिक्षण, अध्यापन, संशोधन आणि विस्तार शिक्षणाला चालना देणे.

Courses Run by the Department and their scope

- **M.A. in Functional English**

The student have this degree would find jobs as person al secretary, PRO, Broadcaster of TV and Radio, Editor of Newspaper, Correspondence Reporter, Anchor of Events, Sales and Marketing, Office Advertiser, Teacher of Communication Skills, etc.

- **M.A. / P.G. Diploma in Counseling & Psychotherapy**

The Counselors are needed for Pre-marital Counseling, Marital Counseling, Family Counseling, Students Counseling (Behavior problems, Study habit problems, fear of anxiety, Stress, failure, etc). Counseling for Interpersonal problems at workplace, Farmers Counseling and etc.

- **M.A. in Lifelong Learning & Extension**

Students will prepared for job opportunities like industries, Big & Small companies, Research centers, Social centers, Community centers, Educational Institutions, Government & Non – Government offices (Agriculture, social, cultural, Human Resource Development (HRD) Management) E – Learning centers and community development centers.

- **P.G. Diploma in Yoga Therapy**

The students having this P.G. Diploma would not only maintain their physical, mental and spiritual health but also be able to render their Nobel services to classes as well as masses as an expert of Yoga Therapist/Yoga Teacher. They also will be able to provide a platform for self employment. In addition to these aspects the P.G. Diploma holders would find themselves eligible for the admission in M.A. (Yoga Shatra).

- **P.G. Diploma in English Communication Skills**

The student have this P.G. Diploma would find jobs as person al secretary, PRO, Broadcaster of TV and Radio, Editor of Newspaper, Correspondence Reporter, Anchor of Events, Sales and Marketing, Office Advertiser, Teacher of Communication Skills, etc.

**स्वयं-निर्वाही तत्वावर अल्पकालीन प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम
(Self Finance basis Short-term Certificate Courses)**

Sr. No.	Name of Certificate Course	Duration
1	Soft Skill & Personality Development	3 Month
2	सुगम संगीत	3 Month
3	पाश्चात्य नृत्य - झुम्मा डान्स	3 Month
4	लोकनृत्य - गरबा	3 Month
5	शास्त्रीय नृत्य - ओडिसी	3 Month
6	शास्त्रीय नृत्य - हिपहॉप डान्स	3 Month
7	Research Methodology	3 Month
8	Advance Welding Technology	3 Month
9	Renewable Energy	3 Month
10	CNC Technology	3 Month
11	फॉर्म मॅनेजर	3 Month
12	उद्यान परिसर व्यवस्थापन	3 Month
13	कृषी उद्योजक व कृषी पुरक उद्योग निर्मिती	3 Month
14	Certificate Course in Basic Bamboo Handicraft	3 Month
15	Certificate Course in Advance Bamboo Handicraft	3 Month
16	नॅचरोपॅथी अँड योग थेरपी	6 Month
17	लोकनृत्य - लावणी	6 Month
18	शास्त्रीय नृत्य - कथक	6 Month
19	महानुभाव साहित्य आणि तत्वज्ञानाचा अभ्यास	6 Month
20	Certificate Course in Computerize Accounting	6 Month
21	Diploma in Film & Television Production	1 Year
22	Diploma in Dramatic	1 Year
23	Certificate course in Retail Sales Associate	3 Month
24	Certificate course in Cashier	3 Month
25	Certificate course in Food and Beverage Service	3 Month
26	Certificate course in Housekeeping	3 Month
27	Certificate course in Desk Top Publishing	3 Month
28	Certificate course in Tally	3 Month
29	Certificate course in soil Testing	3 Month
30	Certificate course in Textile Quality Inspection	3 Month
31	Certificate course in Textile Weaving	3 Month
32	Certificate course in Textile Spinning	3 Month
33	Certificate course in Chemical Processing	3 Month